

חוק לתיקון פקודת המשטרה, תשכ"ג-1963 *

1. בפקודת המשטרה¹ (להלן – הפקודה), ובכל חיקוק אחר, כל מקום שנאמר "מפקח מחוזי" "מפקד מחוז" או כיוצא בהם, קרי "מפקד משטרת מחוז". שינוי תואר
2. בסעיף 2 לפקודה, בהגדרת "מפקח כללי", במקום "הפקיד" יבוא "קצין המשטרה הגבוה". תיקון סעיף 2
3. בסעיף 9 של הפקודה, במקום "בששת החדשים הראשונים" יבוא "בשנים עשר החדשים הראשונים". תיקון סעיף 9
4. בסעיף 18 לפקודה – תיקון סעיף 18

(1) במקום כעיה קטן (5) יבוא:

"(5) (א) על שפיטה בבית דין למשמעת יחולו ההוראות שבתוספת.
(ב) המפקח הכללי רשאי למנות שוטר מדרגת מפקח ומעלה והוא עורך דין, לשמש יועץ משפטי לבית דין למשמעת; יועץ משפטי כאמור יהא רשאי, כל אימת שמצא לנכון, להשמיע במהלך הדיון לפני בית הדין דעתו בשאלות משפטיות וסדרי נוהל וראיות.";

(2) בסעיף קטן (7) יימחקו המלים "ובהתחשב עם הוראות סעיף קטן (8) מסעיף זה מפטרין אותו מחיל המשטרה";
(3) לאחר סעיף קטן (9) יבוא:

"(10) הרשות אשר אישרה את פסק הדין, או שינתה אותו, רשאית אם הורשע הנאשם, לפטרו מחיל המשטרה, ובלבד שקצין משטרה גבוה לא יפטר אלא באישורו של שר המשטרה.

(11) דן בית דין למשמעת נאשם ליותר משלושת חדשי מאסר, רשאי הנאשם וכן המפקח הכללי לערער על פסק הדין לפני בית דין לערעור בהתאם לתוספת; ערער הנאשם, אין פסק הדין של בית דין למשמעת טעון אישור לפי סעיף זה, ואין הוראות הסעיפים הקטנים (9) ו-(10) חלות עליו; אלא שאם לא יצא זכאי בערעור, רשאי שר המשטרה לפטרו מחיל המשטרה."

5. במקום סעיף 19 לפקודה יבוא: החלת סעיף 19

"השעיית שוטר 19. שוטר שמתנהלת נגדו חקירה על ביצוע עוון או פשע, או עבירה משמעתית, רשאי המפקח הכללי להשעותו ממשרתו ובלבד שאם היה קצין משטרה גבוה, לא יושעה אלא באישורו של שר המשטרה."

6. בסעיף 51 לפקודה יימחקו הסעיפים הקטנים (2), (3) ו-(4), ובמקומם יבוא: תיקון סעיף 51

"(2) שר המשטרה ושר הבטחון רשאים, באישור ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, לקבוע תקנות בדבר הנהלתו ומשמעתו של חיל משטרה שהוכרו עליו כאמור בסעיף קטן (1), וכן להחיל עליו את הוראות חוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955², כולן או מקצתן, בשינויים שייקבעו, והוראותיה של פקודה זו ימשיכו לחול עליו בכפוף להוראות התקנות לפי סעיף קטן זה."

* נתקבל בכנסת ביום י"ט בסיון תשכ"ג (11 ביוני 1963); הצעת החוק ודברי הסבר פורטמו בה"ח 515 תשכ"ב, עמ' 208.

1 חוקי א"י, כרך ב', עמ' 1124.

2 ס"ח 189, תשט"ו, עמ' 171.

תוספת

(סעיף 18 (5) לפקודה)

פרק א': דיון בבית דין למשמעת

הגדרות

1. בפרק זה –

”שופט” – חבר בית דין למשמעת, לרבות הנשיא;

”תובע” – קצין משטרה שנתמנה על ידי המפקח הכללי לשמש תובע בבית דין למשמעת;

”סניגור” – עורך דין המייצג את הנאשם לפי בחירתו בבית דין למשמעת, וכן עורך דין או שוטר המייצג את הנאשם על פי מינוי של המפקח הכללי, או של בית הדין;

”בית דין” – בית דין למשמעת שהוקם לפי סעיף 18 לפקודה.

אי תלוחם של שופטים

2. בעניני שפיטה אין על שופט מרות זולת מרותו של הדין, ואין הוא נתון למרות כל שהיא של מפקדיו.

מעצר ללא פקודת מעצר

3. מי שנעצר לפי הפקודה והוא מוחזק כמעצר יש לקבל עליו פקודת מעצר תוך זמן סביר; לא ניתנה פקודת מעצר תוך עשרים וארבע שעות מעת מעצרו – ישחרר.

פקודת מעצר של קצין משטרה

4. קצין משטרה בדרגת רב-פקד ומעלה רשאי לתת פקודת מעצר על שוטר הנמוך ממנו בשתי דרגות לפחות, והמפקח הכללי רשאי לתת פקודת מעצר על כל שוטר, שנחשד או נאשם בעבירה; פקודת המעצר תיערך בכתב ותיחתם על ידי גותן פקודת המעצר.

אישור פקודת מעצר

5. קצין משטרה שנתן פקודת מעצר כאמור בסעיף 4 יגישנה מיד, בהתאם לפקודות המשטרה, לאישורו של קצין משטרה אחר שדרגתו אינה למטה מדרגת ניצב-משנה.

תקפה של פקודת מעצר של קצין משטרה

6. תקפה של פקודת מעצר שניתנה לפי סעיף 4 יפקע בתום 48 שעות לאחר נתינתה, זולת אם אושרה לפני כן לפי סעיף 5 לתוספת.

הארכת תוקף פקודת מעצר

7. אין להחזיק שוטר במעצר, לפי פקודת מעצר של קצין משטרה שנתאשרה, יותר משבעה ימים מיום נתינתה; אולם אם סבור גותן הפקודה כי יש צורך להאריך את המעצר, רשאי הוא, בהתאם לפקודות המשטרה, לאחר אישורו של קצין משטרה שדרגתו אינה למטה מדרגת ניצב-משנה, להאריך את תוקף הפקודה לתקופה נוספת שלא תעלה על שבעה ימים.

פקודת מעצר של נשיא בית הדין

8. (א) הורכב בית דין, רשאי נשיא בית הדין, בכל עת מיום שהוחל בדיון, ליתן פקודת מעצר על הנאשם ותקפה יהיה עד מתן גזר הדין אם לא בוטלה לפני כן.

(ב) נידון הנאשם למאסר, יכול נשיא בית הדין ליתן פקודת מעצר כאמור אף לאחר מתן גזר הדין, שתקפה יהיה עד לאישור פסק הדין על ידי הרשות המאשרת או עד להרכבת בית דין לערעור אם לא בוטלה לפני כן; אולם תקפה לא יעלה על 30 יום לאחר מתן גזר הדין או לאחר הגשת כתב ערעור על ידי הנאשם.

מעצר פתוח

9. מי שמוסמך ליתן פקודת מעצר או לאשרה רשאי, חלף זאת, לצוות על החזקת העציר במעצר פתוח.

עריכת כתב אישום

10. המפקח הכללי, או קצין משטרה שהוסמך על ידיו, יערוך כתב אישום נגד נאשם; כתב האישום יוגש לבית הדין והעתק ממנו יימסר לנאשם.

תוכן כתב האישום

11. כתב האישום יכלול את הפרטים המנויים להלן:

(1) שם בית הדין שאליו הוא מוגש ומקום מושבו;

- (2) שם הנאשם ושם משפחתו, מספרו האישי, דרגתו ויחידתו;
- (3) פירוט העבירה או העבירות המיוחסות לנאשם וסעיפי הדין הקובעים אותן;
- (4) פרטים הדרושים כדי להעמיד על טיב האשמה;
- (5) שמותיהם של כל העדים שתקרא התביעה להעיד במשפט, אולם – בכפוף לאמור בסעיף 50 – אין פוסלים כתב אישום אם לא נכללו בו שמות העדים כאמור.

12. עם מסירת העתק כתב האישום לנאשם יש להודיע לו כי הוא או סניגורו רשאים לעיין בחומר הראיות שבידי התביעה ולהעתיק ממנו פרטים חוץ מאותם פרטים שהמפקח הכללי אסר מטעמי בטחון או טובת הציבור את העיון בהם כאמור, ואולם לא יבא מטעם התביעה לפני בית הדין חומר שלא עמד לעיון הנאשם או בא כוחו קודם לכן.
13. כתב אישום שהוגש לבית הדין ניתן לביטול על ידי המפקח הכללי כל עוד לא הוכרע הדין; בוטל כתב האישום כאמור והיה הנאשם במעצר, ישוחרר ממעצרו זולת אם הוא עצור בשל עבירה שאיננה נשוא כתב האישום.
14. הורכב בית דין והוגש לו כתב האישום, יוזמן בית הדין בצו זימון חתום על ידי המפקח הכללי או מטעמו; צו הזימון יקבע את מקום כינוסו של בית הדין ותאריך תחילת הדיון, ויחייב את כל המשתתפים במשפט שיפורטו בצו להתייצב במקום ובזמן הקבועים בו; כן יכול צו הזימון לכלול כל הוראה אחרת וכל פרט נוסף הנראים למזמן כדרושים לענין.
15. נאשם לפני בית דין רשאי לנהל את הגנתו בעצמו או על ידי סניגור.
16. בחר לו הנאשם סניגור שאינו יכול להתייצב במשפט בזמן שנקבע לתחילתו וביקש לדחות את המשפט בגלל זה, רשאי בית הדין לסרב לבקשה.
17. לא בחר לו הנאשם סניגור לעצמו, ימנה לו המפקח הכללי לפני תחילת הדיון עורך דין או שוטר יודע דין להגן עליו באותו בית דין, ומשהתחיל הדיון, רשאי בית הדין עצמו לעשות זאת אם נראה לו הדבר דרוש לעשיית משפט צדק; אולם אין למנות לסניגור שוטר יודע דין אם הודיע הנאשם שהוא מסרב למסור לידו את הגנתו.
18. סניגורו של נאשם שנבחר על ידיו, רשאי לייצגו לפני בית הדין אם הגיש לבית הדין כתב הרשאה חתום על ידי הנאשם, או אם הצהיר הנאשם לפני בית הדין ובפני הסניגור כי הרשה אותו להיות סניגורו; סניגור שנתמנה, רשאי לייצג את הנאשם מיד לאחר מינויו. כתב הרשאה כאמור סטור ממש כוללים.
19. (א) משפט לפני בית דין ייערך בדלתיים פתוחות זולת אם החליט המפקח הכללי על עריכתו בדלתיים סגורות, משום שהדבר דרוש לשם מניעת פגיעה בבטחון המדינה.
- (ב) החליט המפקח הכללי על עריכת משפט בדלתיים סגורות, רשאי הוא להרשות לאדם או לסוגי בני אדם להיות נוכחים בשעת הדיון, כולו או מקצתו.
20. (א) בית דין רשאי להחליט, בכל שלב של הדיון, מנימוקים שיירשמו בהחלטתו, על עריכת המשפט, כולו או חלק ממנו, בדלתיים סגורות, אם הדבר דרוש, לדעתו, לשם מניעת פגיעה בבטחון המדינה, בטובת הציבור או במשמעת המשטרה.
- (ב) החליט בית הדין על עריכת המשפט בדלתיים סגורות, רשאי הוא להרשות לאדם, או לסוגי בני אדם, להיות נוכחים בשעת הדיון, כולו או מקצתו.

מסירת העתק כתב האישום לנאשם

ביטול כתב אישום

זימון בית הדין

סניגור לפי בחירת הנאשם

סירוב לדחות משפט

מינוי סניגור

מאימתי מורשה סניגור לייצג

שומביות משפט בבית הדין

החלטת בית הדין על משפט בדלתיים סגורות

21. (א) העתק כתב האישום יימסר לנאשם בהקדם האפשרי, ומשניתן צו זימון יימסר לו העתקו מיד.

(ב) נאשם זכאי לדרוש שמשפטו לא ייערך לפני תום עשרה ימים מיום שנמסר לו העתק כתב האישום.

(ג) המוסר לנאשם העתק כתב האישום יודיע לו על זכותו לפי סעיף קטן (ב) וכי הוא רשאי לבחור לו סניגור ולהזמין עדים להגנתו.

(ד) על אף דרישתו של נאשם לפי סעיף קטן (ב), רשאית הרשות המזמנת, אם ראתה צורך בכך בגלל נסיבות מיוחדות שתפרט בצו הזימון, להורות על עריכת המשפט במועד מוקדם יותר, ובלבד שלא יקדם משבעים ושתיים שעות מעת מסירת העתק כתב האישום לנאשם.

(ה) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מסמכותו של בית הדין לדחות את המשפט מטעמים הנראים לו, ובכלל זה על מנת לאפשר לנאשם להכין את הגנתו.

22. בית הדין רשאי להרחיק, לזמן שימצא למתאים, נאשם המפריע למהלך הדיון, או המתנהג בצורה הפוגעת בכבוד בית הדין.

23. כל הליך שלא בפני הנאשם מחמת שהורחק כאמור בסעיף 22 רואים אותו כאילו היה בפניו, ובית הדין יקבע סידורים שלפיהם יובאו ההליכים האמורים לידיעת הנאשם.

24. נשיא בית הדין ינהל את הדיון בישיבות בית הדין, והוא רשאי להורות כל הוראה הדרושה לקיום הסדר במקום המשפט, לרבות הוראה להרחיק ממקום המשפט אדם המפריע למהלך הדיון או המתנהג בצורה הפוגעת בכבוד בית הדין.

25. עבר אדם על הוראות סעיף 99, פרט לפסקה (1) לסעיף קטן (א) שבו, יכול בית הדין שלגביו עבר הנאשם את העבירה לשפטו עליה לאחר שהזהירו, ונתן לו שהות לחזור בו, ובלבד שלא יטיל עליו עונש חמור ממאסר עשרה ימים; הוראה זו אינה באה לגרוע מהוראות כל דין בדבר הבאת העבריינין לדין על עבירה כאמור.

26. נאשם שאינו יודע עברית, ימנה לו נשיא בית הדין מתרגם, לתרגם לו את הנאמר במהלך הדיון ואת החלטות בית הדין; יכול הנאשם לוותר על תרגום כל חלק של הנאמר במהלך הדיון או של החלטות כאמור.

27. עדות הנמסרת, ברשות בית הדין, שלא בעברית תתורגם על ידי מתרגם.

28. דין מתרגם כדין עד, אם אין כוונה אחרת משתמעת מהוראות תוספת זו בענין עדים.

29. בכל משפט יירשם פרוטוקול בידי נשיא בית הדין או בידי רשם שמינה נשיא בית הדין, וייחתם בידי מי שרשמו; גרשם הפרוטוקול בידי רשם, יחתום עליו גם נשיא בית הדין לאחר שבדק ומצא שהרישום נכון.

30. פרוטוקול המשפט יכלול –

- (1) שם בית הדין ושמותיהם של חברי בית הדין, התובע, הרשם והמתרגם שהשתתפו במשפט;
- (2) תאריך כל ישיבה ומקומה;
- (3) שם הנאשם ושם סניגורו, אם היה לו סניגור;
- (4) המלים שבהן נשאל הנאשם אם הוא מודה באשמה ותשובתו;

- (5) בקשות הצדדים ועיקר טענותיהם, וכן דבריו של היועץ המשפטי לבית הדין;
- (6) שמות העדים, אם העידו בשבועה או בדרך אחרת, ותוכן העדויות;
- (7) החלטות בית הדין, לרבות פסק הדין, על בימוקיהן;
- (8) כל דבר אחר שלדעת נשיא בית הדין צריך להיות כלול בפרוטוקול, לשלמות מהלך הדיון.

31. כתב האישום, מסמכים שהוגשו ונתקבלו על ידי בית הדין וכל מסמך אחר הנוגע לאותו ענין ואשר לא הוגש כחומר ראיה, יצורפו לפרוטוקול ויהו חלק ממנו. צירוף מסמכים לפרוטוקול
32. כל צד, לרבות היועץ המשפטי לבית הדין, רשאי לבקש מבית הדין בפני הצד השני לתקן רישום בפרוטוקול כדי להעמידו על דיוקו. תיקון פרוטוקול לפני מתן גזר דין
33. ניתן גזר הדין, אך טרם אושר, שונה או בוטל על ידי הרשות המאשרת, או טרם עברה התקופה להגשת ערעור, רשאי כל צד, לרבות היועץ המשפטי לבית הדין, לבקש מנשיא בית הדין לתקן רישום בפרוטוקול כדי להעמידו על דיוקו, ונשיא בית הדין, לאחר שנתן לצד השני הזדמנות להשמיע דברו, יתקן את הרישום אם קיבל לכך את הסכמתם של רוב השופטים שישבו בדין. תיקון פרוטוקול לאחר גזר דין
34. כל תיקון של פרוטוקול, וכן דעתו החולקת של שופט על תיקון, יירשם בפרוטוקול וייחתם בידי נשיא בית הדין. רישום תיקון
35. הדיון ייפתח בזיהוי הנאשם על ידי בית הדין; לשם כך ישאל נשיא בית הדין את הנאשם פרטים שיש בהם כדי לזהותו, כגון: שמו, שם משפחתו, מספרו האישי, דרגתו, יחידתו ושם אביו. זיהוי הנאשם
36. סירב הנאשם למסור פרט שנשאל עליו לפי סעיף 35 רשאי בית הדין להמשיך בדיון ועל התובע להוכיח – עד תום פרשת התביעה – את אותם פרטי הזיהוי הדרושים להוכחת אשמתו של הנאשם. חובת התביעה לזוהר
37. (א) לאחר הזיהוי יקרא נשיא בית הדין את כתב ההרכב של בית הדין וישאל את הנאשם או את סניגורו אם יש בפיו התנגדות לפי סעיף 18 (4) לפקודה.
(ב) היתה בפיו התנגדות כאמור, ולא קיבל אותה בית הדין, רשאי הנאשם להגיש את טענות והתנגדותו למפקח הכללי ובית הדין ישהה את הדיון עד להכרעתו של המפקח הכללי.
(ג) החליט המפקח הכללי לקבל את ההתנגדות, ימנה שופט אחר. קריאת כתב ההרכב והתנגדות לשופט
38. (א) משנסתיימה פרשת הרכב בית הדין יקרא נשיא בית הדין את כתב האישום ויסביר לנאשם את מהות האשמה.
(ב) לאחר מכן יודיע בית הדין לנאשם על זכותו לטעון טענות מקדמיות אלו:
(1) חוסר סמכות לבית הדין;
(2) זיכוי קודם או הרשעה קודמת;
(3) התיישנות העבירה;
(4) כתב האישום אינו מגלה עבירה;
(5) פגם או פסול בכתב האישום. קריאת כתב האישום וטענות מקדמיות

(ג) לא טען הנאשם או סניגורו בשלב זה טענה מקדמית, אין בכך כדי למנעו מלטעון אותה בכל שלב אחר של המשפט, אולם אין הוא רשאי לעשות כן לגבי הטענות המקדמיות המפורטות בפסקאות (4) ו-(5) לסעיף קטן (ב) אלא ברשות בית הדין.

דין בטענה
מקדמית

39. בית הדין שנטענה בפניו טענה מקדמית יחליט בה לאחר שנתן לתובע הזדמנות להשיב עליה, אולם רשאי הוא לדחות את הטענה גם בלעדי זאת; כן רשאי בית הדין להשהות את מתן החלטתו בטענה מקדמית עד לשלב אחר של הדיון, אם אין בידו להחליט עליה מיד.

החלטה בטענה
מקדמית

40. החליט בית הדין לקבל טענה מקדמית, יצווה על תיקון כתב האישום או על ביטולו, הכל לפי הענין; ביטל את כתב האישום – ישוחרר הנאשם אלא אם ציווה בית הדין על המשכת מעצרו; החליט בית הדין החלטה אחרת – ימשיך בדיון.

הודאה באשמה
או כפירה בה

41. (א) לא נטענה טענה מקדמית, או נטענה ונדונה הטענה ובית הדין לא ביטל את האשמה – ישאל נשיא בית הדין את הנאשם אם הוא מודה באשמה ואם לאו.
(ב) הנאשם יכול להשיב לשאלה זו אחת מאלה:

(1) שהוא מודה באשמה;

(2) שהוא כופר באשמה;

(3) שהוא כופר באשמה, אך מודה בעובדות, או בחלק מהעובדות, שהוכחו בקשר למעשה שהוא נשוא האשמה.

חוקר חשובה-
כפירה

42. לא השיב הנאשם לשאלת נשיא בית הדין לפי סעיף 41 – רואים אותו כאילו כפר באשמה.

שינוי החשובה

43. ברשות בית הדין רשאי הנאשם, בכל שלב של הדיון עד להכרעת הדין, לחזור בו מתשובתו שהשיב לפי סעיף 41 (ב).

החלטת בית-הדין
בהודאת הנאשם

44. (א) השיב הנאשם שהוא מודה באשמה – רשאי בית הדין, מנימוקים שיירשמו, לא לקבל את ההודאה ולהמשיך בדיון כאילו כפר הנאשם באשמה, או כאילו כפר באשמה והודה בעובדות שצויינו על ידי בית הדין.

(ב) לא החליט בית הדין שלא לקבל את ההודאה – רואים את האשמה כמוכחת ובית הדין ירשיע את הנאשם על פי הודאתו.

(ג) לפני הרשעתו של הנאשם יתאר התובע בפני בית הדין את עובדות המקרה; חלק הנאשם על תיאור העובדות, כולן או מקצתן, ובית הדין לא הרשה על פי סעיף 43, רשאי בית הדין להתיר הבאת ראיות בקשר לעובדות שבמחלוקת.

החלטת בית הדין
לאחר כפירת
הנאשם

45. כפר הנאשם באשמה, או שרואים אותו, לפי חוק זה, כאילו כפר בה, פותחים בפרשת התביעה.

החלטת בית הדין
לאחר הודאה
בעובדות

46. (א) כפר הנאשם באשמה והודה בעובדות, כאמור בפסקה (3) לסעיף 41 (ב), או שהחליט בית הדין, לפי סעיף 44 לראותו כאילו עשה כן – רואים את העובדות הללו כמוכחות לגבי אותו נאשם.

(ב) עובדה שהנאשם הודה בה בתשובתו, רשאי בית הדין לדרוש את הוכחתה על ידי התובע על אף האמור בסעיף קטן (א), ואם דרש כן – אין רואים אותה כמוכחת עד שיוכיחנה התובע.

סדרי הדין לאחר
הודאת חלק
מהנאשמים

47. היו במשפט נאשמים אחדים וחלק מהם הודה באשמה, רשאי בית הדין להרשיע את מי שהודאתו נתקבלה כאמור בסעיף 44 ולהטיל עליו ענשו מיד או להשהות את ההרשעה

עד להכרעת דינם של כל הנאשמים; אך אם נקרא נאשם כזה להעיד במשפט, ירשיע אותו ויטיל עליו עגשו לפני שייקרא להעיד.

תפירת המשפט

48. היו במשפט נאשמים אחדים, רשאי בית הדין, בכל שלב של הדיון שלפני הכרעת הדין, להורות על משפט נפרד לאחד או לאחדים מהם, ולהמשיך במשפטם של הנאשמים הגותרים.

סדרי דיון במשפט שהוסדר

49. הורה בית דין להפריד את המשפט, יכול בית הדין שהורכב לצורך המשפט הנפרד לנהלו בין על פי כתב האישום המקורי ובין על פי כתב אישום חדש; הוגש כתב אישום חדש, רואים כתאריך הגשתו את התאריך שבו הוגש כתב האישום המקורי לבית הדין שהחליט על משפט נפרד.

פרשת תביעה

50. נפתחה פרשת תביעה לפי סעיף 45, יכול התובע להביא לפני בית הדין את עדי התביעה — בין ששמותיהם נכללו בכתב האישום ובין אם לאו — ואת יתר ראיותיו, ורשאי הוא, לפני שיביא עדים, לומר דברי פתיחה לפרשת התביעה; אולם מקום ששמו של עד תביעה לא נכלל בכתב האישום, ידחה בית הדין את המשך הדיון, לפי בקשתו של הנאשם, לזמן סביר.

טענת חוסר אשמה

51. (א) עם סיום פרשת התביעה רשאי הנאשם או סניגורו לטעון כי האשמה לא הוכחה אף לכאורה.

(ב) נטענה טענה לפי סעיף קטן (א), רשאי התובע להשיב עליה.

(ג) נטענה טענה לפי סעיף קטן (א) והיה בית הדין סבור כי האשמה לא הוכחה אף לכאורה — יזכה את הנאשם; ובית הדין רשאי לעשות כן, אף אם לא טען הנאשם או סניגורו כאמור.

תחילתה של פרשת ההגנה

52. לא זוכה הנאשם על פי סעיף 51, יסביר לו נשיא בית הדין כי הרשות בידו, תוך כדי פרשת ההגנה, לנהוג באחת מאלה:

(1) לשחוק;

(2) להשמיע את דברו ממקומו, ואם יעשה כן — לא ייחקר במה שיאמר;

(3) להעיד מדוכן העדים, ואם יעשה כן — דינו כדיון עד הגנה.

פרשת התגנה

53. לאחר דברי נשיא בית הדין כאמור בסעיף 52 יכול הנאשם או סניגורו להביא לפני בית הדין עדי הגנה ושאר ראיות ההגנה; ורשאי הוא, לפני שיביא עדים, לומר דברי פתיחה לפרשת ההגנה.

ראיות מטעם בית-הדין

54. (א) בית הדין רשאי להזמין כל עד בתור עד בית הדין, אפילו כבר נשמעה עדותו בבית הדין, אם ראה צורך בכך לבירור המשפט.

(ב) עשה בית הדין כאמור לאחר תום פרשת ההגנה רשאית ההגנה להביא ראיות לסתור ראיות שנתקבלו נגד הנאשם לפי סעיף קטן (א).

ראיות נוספות מטעם התביעה

55. (א) בית הדין רשאי להרשות לתביעה, בין לאחר תום פרשת ההגנה ובין לאחר שהושמעו עדים לפי סעיף 54 (ב), להביא ראיות לסתור נקודות שנתעוררו באותן הראיות ואשר התביעה לא יכלה לצפותן מראש.

(ב) הורשתה התביעה להביא ראיות לאחר שנתקבלו ראיות מטעם בית-הדין, שומעין את ראיותיה תחילה ואחר כך את ראיות ההגנה אם רצתה בכך.

6
5. הביאה התביעה ראיות לפי סעיף 55 (א), רשאית ההגנה, להביא ראיות לסתור ראיותיה של התביעה שהובאו כאמור, אף אם השתמשה בזכותה לפי סעיף 54 (ב).

ראיות מטעם
התגנה לאחר
ראיות נוספות
מטעם התביעה
סמכות בית הדין
לשמוע ראיות
מטעמו
עדות בשבועה

57. בית הדין יכול לחזור ולהשתמש בסמכותו לפי סעיף 54 בכל עת עד להכרעת הדין.

58. (א) כל עד יעיד בשבועה, אלא אם כן נוכח בית הדין, כי אמונתו הדתית של העד אוסרת עליו שבועה, או כי אין לו לעד כל אמונה דתית, ובמקרים אלה יעיד על פי הן-צדק.
(ב) קטין שבית הדין סבור שאינו מבין מהותה של שבועה, רשאי בית הדין, אם נוכח שיש צורך לשמוע עדותו, לגבות עדותו שלא בשבועה.
(ג) עד שבא להעיד יישבע או יצהיר בהן-צדק להעיד אמת, את האמת כולה ואת האמת בלבד.

סדר גביית עדות

59. וזה סדר גביית עדות:

(1) העד נחקר תחילה על ידי בעל הדין שביקש את שמיעת העד; אחריו רשאי בעל הדין היריב, בכפוף לסעיף 61 לחקור את העד חקירה שכנגד, ואחריו רשאי בעל הדין שביקש את שמיעת העד לחזור ולחקרו חקירה חוזרת; סיימו בעלי הדין את חקירתם, רשאי בית הדין לחקור את העד, אולם להבהרת ענין רשאי הוא לשאול אותו שאלות גם לפני סיום חקירתם; חקר בית הדין עד לאחר שחקרוהו בעלי הדין, רשאי הוא להרשות להם לחקרו נוספות מטעמם, להבהרת ענין שנתעורר בחקירתו של בית הדין;

(2) עד שהוזמן לפי החלטת בית הדין, כאמור בסעיף 54 (א), נחקר תחילה על ידי בית הדין, ואחרי כן רשאים בעלי הדין לחקרו, בסדר שיקבע בית הדין, חקירה שכנגד.

חקירת עדים

60. בחקירת עד לא ירשה בית הדין חקירה, שלפי דעתו אינה לענין הנדון ואינה הוגנת; ובפרט לא ירשה בית הדין חקירה שיש בה משום עלכון, הפחדה, התעיה או ביוש שאינם לענין הנדון ואינם הוגנים.

עדים במשפט על
נאשמים אחרים

61. מקום שיש נאשמים אחרים במשפט אחד, סדר חקירת העדים הוא —

(1) בחקירה שכנגד — הנאשמים או סניגוריהם לפי הסדר שבו רשומים הנאשמים בכתב-האישום;

(2) בחקירה ראשית — תחילה הנאשם, או סניגורו, שביקש שמיעת אותו עד, ואחר כך יתר הנאשמים או סניגוריהם לפי הסדר האמור בססקה (1).

זכות חקירה שכנגד
במקרים מסוימים

62. סבור בית הדין כי עדו של אחד הנאשמים עלול להעיד נגד נאשם אחר, יכול הוא לסטות מן הסדר שנקבע בסעיף 61 ולהרשות לאותו נאשם אחר או לסניגורו לחקרו לא חקירה ראשית אלא חקירה שכנגד, לאחר שחקרוהו שאר הנאשמים חקירה ראשית ולפני החובע.

הבאת ראיות לפני
הדין לגופו של
ענין

63. בית הדין רשאי להרשות לבעלי הדין להביא גם ראיות הדרושות לשם דיון בטענת התנגדות לשופט או בטענה מקדמית, וכן רשאי הוא להרשות להם להביא ראיות בדבר כל מה שאמר הנאשם מחוץ לבית הדין והוגש כראיה.

סמכות לסרב
להזמנת עדים

64. רשאי בית הדין לסרב לבקשה להזמין עד, אם הוא סבור שעדותו אינה שייכת לענין הנדון, או שתוכן עדותו גיתן להוכחה בדרך אחרת.

65. רשאי בית הדין, בכל שלב של הדיון עד להכרעת הדין, לשנות את כתב האישום על ידי תיקונו או החלפתו, כפי שימצא למתאים. שינוי כתב האישום
66. כתב אישום שתוקן או שהוחלף, רואים את הנאשם כאילו הובא לדין על אותו כתב אישום בתאריך שהובא לדין לפי כתב האישום המקורי. תאריך ההבאה לדין באשמה החדשה
67. בית הדין רשאי, בלי לשנות את כתב האישום, להרשיע נאשם בנסיון לבצע את העבירה שבה הואשם, או בשותפות לעבירה לאחר מעשה, או בעבירה אחרת בשל אותו מעשה, אף אם לא הואשם כך בכתב האישום, ובלבד שהאשמה שעליה הרשיע כאמור הוכחה על ידי הראיות שהובאו לפניו במהלך הדיון. שינוי אשמה ללא שינוי כתב האישום
68. בסתיימה פרשת ההגנה, רשאים התובע, ואחרייו הנאשם או סניגורו, להשמיע סיכומיהם. סיכומים
69. לאחר הסיכומים, ואם לא היו סיכומים – לאחר תום פרשת ההגנה, יחליט בית הדין בהחלטה מגומקת בכתב בהתאם לסעיף 78, אם יש להרשיע את הנאשם או לזכותו. הכרעת הדין
70. (א) בוטל כתב אישום לפני שהנאשם נקרא להשיב על האשמה, יבטל בית הדין את המשפט; בוטל כתב האישום לאחר שהנאשם נקרא להשיב על האשמה, לא יבטל בית הדין את המשפט אלא אם כן החליט לזכות את הנאשם. ביטול המשפט
- (ב) היה הנאשם במעצר, ישוחרר ממעצרו וזולת אם הוא עצור בשל עבירה שאיננה נשוא כתב האישום.
71. התייעצות בית הדין היא סודית ולא ישתתפו בה אלא השופטים שישבו בדיון. התייעצות בית הדין
72. בהתייעצות ישאל נשיא בית הדין לדעתם של השופטים לפי סדר דרגותיהם, החל בדרגה הנמוכה; נשיא בית הדין יביע דעתו לאחרונה. סדר התייעצות
73. כל שופט יצביע בכל שאלה המתעוררת תוך התייעצות בית הדין וטעונו החלטה. השתתפות בהצבעה
74. בית דין יחליט ברוב דעות; לא היה רוב דעות לגבי סוג העונש או מידתו, רואים שופט שהציע את סוג העונש או את מידת העונש החמורים ביותר, כאילו הצטרף לדעתו של שופט שהציע את ההצעה הקרובה ביותר להצעתו. החלטות בית הדין
75. הנימוקים להחלטת בית הדין, וכן לדעת המיעוט אם היתה, יפורטו בהחלטה, זולת פרט שיש בו כדי לפגוע בבטחון המדינה. הגמקת החלטה
76. החלטה של בית הדין ופסק הדין בכלל זה, תיחתם על ידי כל השופטים; היתה בהחלטה האמורה דעת מיעוט, יצויין בה כי ניתנה ברוב דעות מבלי לגלות את שמו של אותו בעל דעת מיעוט. דעת מיעוט
77. דעת המיעוט היא חלק מן הפרוטוקול ובית הדין יביאה לידיעת הצדדים ויקרא אותה יחד עם פסק הדין, אולם בית הדין לא יגלה את שמו של בעל אותה דעה. מסירת דעת מיעוט לצדדים
78. בנימוקי הכרעת הדין יצויינו העובדות שהוכחו לבית הדין והשיקולים שהניעו אותו להגיע להחלטתו; הורשע הנאשם, יצויין בהכרעת הדין גם סעיף החיקוק שלפיו הורשע, בין במפורש ובין באיזכור כתב האישום. נימוקי הכרעת הדין
79. הכרעת הדין תיקרא בפומבי ותסומן בתאריך הקריאה. קריאת הכרעת הדין
80. זוכה הנאשם, תהא הכרעה זו פסק הדין, ואם היה הנאשם במעצר בשל האשמה שעליה הובא לדין ישוחרר מיד, זולת אם היה עצור גם על עבירה אחרת שממנה לא זוכה. פסק דין מזכה

81. הרשיע בית הדין את הנאשם, יביא התובע לידיעת בית הדין את גליון ההתנהגות של הנאשם, אם ישנו, ואת רשימת הרשעותיו הקודמות, והרשות בידו להביא ראיות שיש בהן כדי להשפיע על קביעת מידת העונש; לאחר מכן הרשות בידי הנאשם למסור הודעה או עדות וכן להביא ראיות על עובדות ונסיבות העשויות להקל את העונש.
82. נסתיימו ההליכים האמורים בסעיף 81 רשאים התובע, ואחריו הנאשם או סניגורו, להשמיע את סיכומיהם לענין מידת העונש; סיכם הסניגור, יתן בית הדין לנאשם להגיד את דברו האחרון.
83. ענשו של נאשם שהורשע ייקבע בגזר הדין שיצורף להכרעת הדין ושניהם יהיו את פסק הדין; גזר הדין ייקרא בפומבי ויסומן בתאריך קריאתו.
84. היה המשפט בדלתיים סגורות, רשאי בית הדין לקבוע כי נימוקי ההכרעה או גזר הדין, כולם או מקצתם, לא ייקראו בפומבי, אולם במקרה זה הרשות בידי התובע וכידי הנאשם וסניגורו לעיין בהם.
85. היה פסק הדין טעון אישור או שהנאשם היה זכאי לערער עליו, יודיע על כך בית הדין לנאשם ולסניגורו.
86. (א) נפטר אחד השופטים של בית הדין לאחר שהורכב בית הדין, או נבצר ממנו לכהן כשופט מסיבה אחרת, מי שהרכיב את בית הדין יכלול בו שופט אחר במקומו, ובית הדין בהרכבו החדש רשאי להמשיך בדיון מן הנקודה שאליה הגיע בהרכבו הקודם, אם לא התנגד לכך הנאשם.
- (ב) כלל מי שהרכיב את בית הדין שופט אחר, יחול סעיף 18 (4) לפקודה גם לגבי אותו שופט.
87. ככל ענין של סדרי דין שאין עליו הוראה בתוספת זו או בפקודה או בתקנות שהותקנו לפיה, ינהג בית הדין בדרך הנראית לו טובה ביותר לעשיית משפט צדק, ובלבד שינמק את החלטתו לענין זה.
88. דיני הראיות המחייבים בענינים פליליים בכתי המשפט של המדינה מזייבים בבית הדין והוא כשאין הוראה אחרת בתוספת זו.
89. לא יקבל בית הדין הודאת נאשם כראיה, אלא אם שוכנע כי ניתנה על ידי הנאשם מרצונו הטוב.
90. הודעת נאשם אחד שניתנה כחוק לפני מי שרשאי לגבות עדות על פי פקודת הפרוצי-דורה הפלילית (עדות)³, אינה כשרה לראיה נגד נאשמים אחרים.
91. טופס מודפס של פקודות המשטרה וכל טופס מודפס של פרסום אחר, שהוצא על ידי המפקח הכללי או מטעם המשטרה ואושר על ידי המפקח הכללי כפרסום רשמי לענין סעיף זה, המכילים פקודה, צו, הוראה או מינוי, ישמשו ראיה לכאורה למתן הפקודה, הצו, ההוראה או המינוי ולתכנם.
92. מסמך הנחזה כמסמך שנחתם ביד שוטר במילוי תפקידו, והכולל פרטים בדבר הענינים המנויים להלן, ישמש ראיה לכאורה עליהם; ואלה הענינים:
(1) שירות במשטרה או העדר משירות כזה;
(2) היחידה שעמה נמנה אדם במשטרה;

³ חוקי א"י, כרך א', פרק ל"ד, עמ' 439.

- (3) עבירות שבהן הורשע אדם בשירות במשטרה;
- (4) תאריך הקבלה למשטרה או השחרור ממנו;
- (5) דרגה או תפקיד במשטרה, או זמן קבלתם;
- (6) פרטים אישיים אחרים הנוגעים להשתייכותו של אדם למשטרה;
- (7) מציאותו של כלי שיט מחוץ למימי חופין של מדינת ישראל;
- (8) שוויו הכספי של רכוש משטרה.

תעודת שוטר
כראיה על מאסר

93. מסמך הנחזה כחתום היד שוטר, והמעיד שאדם נעצר או נאסר ביום פלוני ובמקום פלוני, ישמש ראיה לכאורה על כך; אולם בית הדין לא יקבל מסמך כאמור כראיה, אם הנאשם דרש שהחתום יעיד בבית הדין, ובית הדין סבור כי לשם עשיית משפט צדק רצוי שהחתום יעיד כאמור.

מסמכים
משטרהיים אחרים

94. (א) מסמך הנחזה כפקודת קבע או כפקודת שיגרה של יחידת משטרה או כפנקס, כיומן או כרישום אחר המתנהל על פי דין, על פי פקודת משטרה מוסמכת או על פי נוהל, יכול בית הדין לקבלו כראיה לכאורה על תכנו.

(ב) "פנקס", "יומן" או "רישום אחר" לענין סעיף זה – בין שנערכו בכתב יד ובין שנערכו בדרך הדפסה, שכפול, צילום, כרטיס ניקוב, סרט מגנטי או באמצעות כל מכשיר מכני חשמלי או אלקטרוני אחר.

(ג) יקבל בית הדין כראיה רישום אחר כאמור בסעיף קטן (א), רשאי הנאשם או התובע לדרוש שמי שרשמו יעיד בבית הדין, ובית הדין ייענה לדרישה, אם הוא סבור כי לשם עשיית משפט צדק רצוי שהרושם יעיד כאמור.

95. טופס מודפס שבו נאמר כי הוא פרסום מן הפרטומים האמורים בסעיף 91 ויש עליו סמל מסמלי המשטרה – ישמש ראיה לכאורה שהוא פרסום כאמור.

חוקת פרסום

96. מסמך שנעשה או שאושר בידי שוטר במילוי תפקידו, דין העתק ממנו, מאושר כהעתק נכון בחתימת ידו או בחתימת יד הממונה על שמירת המסמך, כדין המסמך המקורי, חזקה עליו שהוא העתק נכון; אין בסעיף זה כדי לשלול מהנאשם או מסניגורו את הזכות לעיין במסמך המקורי לפי כל דין.

העתקים

97. פרוטוקול של בית דין החתום בידי נשיא בית הדין ישמש ראיה חותכת על הדברים שגרשמו בו, אם לא הוכח שהפרוטוקול זוייף.

פרוטוקול של
בית הדין

98. בעל דין במשפט בבית דין הרוצה להסתמך במשפט על מסמך הכשר כראיה לפי הוראות כל דין יגישנו לבית הדין.

הגשת מסמכים
לבית הדין

99. (א) מי שאיננו שוטר ועבר אחת העבירות האלה:

ביוון בית הדין

(1) הוזמן כדין לבוא לפני בית דין ולא בא, או בא ועזבו לפני שקיבל רשות לעשות זאת, ולא הראה סיבה מספקת להעדרו;

(2) נדרש כדין על ידי בית הדין להשבע או להצהיר בהן-צדק ולא עשה זאת;

(3) נדרש כדין על ידי בית הדין להמציא מסמך שברשותו, וללא הצדק חוקי לא המציא אותו;

(4) בהיותו עד בבית הדין לא השיב על שאלה שנדרש כדין להשיב עליה, או השיב ביודעין תשובה מתחמקת ללא הצדק חוקי;

(5) גרם הפרעה או הפסקה במהלך הדיונים של בית הדין.

דינו – מאסר שלושה חדשים.

(ב) מי שאינו שוטר וביזה את בית הדין על ידי נקיטת לשון מעליבה או מאיימת, דינו – מאסר ששה חדשים.

(ג) הסמכות לדון על עבירות לפי סעיף זה, היא בידי בית משפט השלום.

100. יצא נאשם חייב בדין בבית דין, רשאי בית הדין לצוות, כי מכשיר שבו הסתייע העבריין כביצוע העבירה יוחרם, אף אם לא הוכחה בעלותו של העבריין על המכשיר.

101. נתחייב נאשם בבית דין על עבירה לגבי רכוש לא לו, ומצאו ברשותו את הרכוש או חלק ממנו או דבר שנרכש תמורתו, רשאי בית הדין להורות בגזר דינו כי מה שנמצא ברשות העבריין כאמור יימסר למי שנראה כבעל הרכוש.

102. (א) עד שאינו שוטר יוזמן בדרך שמוזמנים עדים לבית משפט השלום, ובשינויים אלה:

- (1) ההזמנה תהיה חתומה בידי נשיא בית הדין או בידי מי שהוסמך לכך על ידי;
- (2) מוסר ההזמנה יכול להיות גם שוטר;
- (3) ההזמנה תהיה על טופס שדוגמתו נקבעה על ידי המפקח הכללי.

(ב) שיעורי התשלומים שישולמו לעדים כאמור בחורת דמי נסיעה, שכר בטלה ודמי לינה יהיו כשיעורים המשתלמים בבתי המשפט.

103. עד כאמור בסעיף 102 שהוזמן לבוא ולא בא, והוכח לבית הדין כי הוזמן כהלכה, רשאי נשיא בית הדין, אם שוכנע כי אותו אדם נמנע מלבוא בלא צידוק סביר, להוציא צו הכופה את העד להתייצב ולהעיד במקום ובזמן שהוזכרו בצו.

104. נשיא בית הדין רשאי, על סמך עדות כשבוועה כי עד מתחמק במתכוון מלקבל הזמנה, להוציא צו הכאה נגד אותו אדם, בין בצירוף כרירה להמציא ערכות ובין בלא צירוף כרירה כזו.

105. צו הכופה עד להתייצב יוצא לפועל בדרך הקבועה לענין זה בבית משפט השלום בענין פלילי.

106. צווים לפי הסעיפים 103 ו-104 יהיו בטופס שייקבע על ידי המפקח הכללי.

107. (א) עבירה מן העבירות המנויות בסעיף 18 (1) לפקודה והתקנות שהותקנו על פיה, תתיישן אם עבר מיום ביצועה, הזמן המפורש בצדה:

- (1) עבירת עריקה – עשר שנים;
- (2) עבירה אחרת – שלוש שנים.

(ב) תקופה בה נעדר נאשם מן השירות ללא רשות או בה שהה בשבי האויב, לא תבוא במנין הזמנים המפורטים בסעיף קטן (א).

(ג) אם תוך תקופת ההתיישנות הוגש כתב אישום לבית הדין או הוחל בהליך מטעם בית הדין, תתחיל תקופת ההתיישנות מיום ההגשה או תחילת ההליך.

(ד) "הליך מטעם בית הדין" – לצרכי סעיף קטן (ג) – לרבות הוצאת הזמנה לנאשם כדין.

פרק ב': ערעור

108. המערער על פסק דין של בית דין למשמעת כאמור בסעיף 18 (11) לפקודה, יגיש כתב ערעור תוך 30 יום מיום קריאת גזר הדין, אם נקרא בפניו; לא היה המערער נוכח בשעת קריאת גזר הדין, תחול התקופה האמורה מן היום שנמסרה לו הודעה על גזר הדין.

- הצדדים לערעור 109. ערער הנאשם, יהיה המשיב קצין משטרה שנתמנה על ידי המפקח הכללי.
- כתב ערעור 110. (א) כתב ערעור יוגש לשר המשטרה במועד הקבוע בסעיף 108.
(ב) כתב ערעור יהיה חתום על ידי המערער או על ידי בא-כוחו ויפרט את נימוקי הערעור; לא פורטו בכתב הערעור נימוקים מספיקים, רשאי בית הדין לערעור להורות שיוגשו בכתב נימוקים נוספים, במועד שיקבע.
- הרכבת בית הדין לערעור 111. (א) נתקבל כתב ערעור, יודיע על כך שר המשטרה או מי שהוסמך על ידיו, לשר המשפטים.
(ב) בית דין לערעור ידון בשלושה.
(ג) שר המשפטים ימנה שופט מחוזי אשר יכהן כשופט בית הדין לערעור ויהא נשיאו.
(ד) שר המשטרה ימנה שני קציני משטרה אשר יכהנו כשופטי בית הדין לערעור.
- זימון בית הדין לערעור 112. בית דין לערעור יזומן בכתב זימון החתום על ידי נשיאו; כתב הזימון יקבע את מקום מושבו של בית הדין ותאריך תחילת הדיון והודעה על כך תישלח למערער ולמשיב.
- העברת פרוטוקול 113. זומן בית דין לערעור, יועבר אליו פרוטוקול המשפט שעליו הוגש כתב ערעור.
- פסק של בית דין לערעור 114. בית דין לערעור מוסמך לפסוק אחד מאלה:
(1) לדחות את הערעור;
(2) לבטל את ההרשעה ולזכות את הנאשם;
(3) להקל בעונש;
(4) להחמיר בעונש;
(5) להרשיע את הנאשם בעבירה משמעתית שהיא שונה מהעבירה שבה הורשע, אגב שינוי העונש שהוטל על הנאשם או ללא שינוי, ובלבד שההרשעה נובעת מתוך העדויות שנגבו במשפט.
- כמכויות ושפיטה 115. על בית דין לערעור יחולו, בשינויים המחוייבים לפי הענין, ההוראות בדבר שפיטה וסמכויות החלות על בית משפט מחוזי בישבו כבית משפט לערעורים פליליים, בכפוף להוראות פרק זה של התוספת.
- פסק דין סופי 116. פסק דין של בית הדין לערעור הוא סופי.
- תחילת העונש בערעור 117. תחילתו של עונש מאסר הוא מיום קריאת פסק הדין שניתן בערעור, אם לא הורה בית הדין לערעור אחרת.
- תיקון חוק שירות המדינה (משמעת) 8. בסעיף 70 לחוק שירות המדינה (משמעת), תשכ"ג-1963 —
(1) במקום "בהשעייתם" יבוא "בהשעייתו";
(2) המלים "קצין משטרה גבוה כמשמעותו בפקודת המשטרה, ושל" — יימחקו.

דוד בן־גוריון בכור שלום שטרית
ראש הממשלה שר המשטרה

שניאור זלמן שזר
נשיא המדינה

4 ס"ח 390, תשכ"ג, עמ' 50.